

IV Õpitulemused ja õppesisu klassiti

5. klass, 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

H.Roos Muusikaõpik 5.klassile ning muusikavalik CD1 ja CD2, CD3, CD4

Osaoskus: Laulmine		
<p>Õpitulemused Õpilane:</p> <p>1) laulab endale sobivas tessituuris ja hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga; laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;</p> <p>2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast valitud laule ja Eesti Vabariigi hümnid „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen)</p> <p>4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;</p> <p>5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust. Kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid, sidudes neid absoluutse noodisüsteemiga.</p>	<p>Soovituslik õppesisu</p> <p>Korratakse ja kinnistatakse 4. klassis omandatud oskusi ja teadmisi.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, eristades neid üksteisest. Jätkatakse ühe- ja kahehäälselsete laulude, kaanonite ning teiste rahvaste laulude laulmist. Õpitakse laulma peast valitud laule ja Eesti hümnid. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Tutvustatakse laulu autoreid.</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Järgitakse meloodia õiget intoneerimist, arvestades hääle isikupära ja sobiva tessituuriga.</p> <p>Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat (<i>piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, diminuendo</i>) ja tempot (kiire, aeglane). Tutvustatakse erinevaid itaaliakeelseid tempotermineid, näiteks <i>ritenuto, accelerando, largo, andante, moderato, allegro</i> jne.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Täiendatakse juba õpitud laulu õppimistoetavat muusikateooriat. Kinnistatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodipikkuste silpnimetused kinnistatakse noodivältustega (TA-veerandnoot jne).</p> <p>Kinnistatakse taktimõõdu kahe numbri tähendust.</p>	<p>Hindamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laps laulab avatud suuga, hea diktsiooni ja õige kehahoiakuga, väljendusrikkalt • Oskab laulda peast valitud õpitud laule • Muusikaline kirjaoskus (laulmine astmenimedega, käemärgi järgi) • Osalemine koolikooris, muusikakoolis ja erinevates muusikalistes huviringides

	<p>Relatiivsed astmed ja astmemudelid. Kinnistatakse ja korratakse tuttavaid astmeid koos käemärkidega. Eristatakse helilaade kõlaliselt (duur ja moll). Seostatakse duur- ja moll-helilaadi helistikega (paralleelhelistikud C-a)</p> <p>Absoluutsed helikõrgused. Kinnistatakse tähtnimetusi (c-d-e jne). Paigutatakse noodid noodijoonestikule viiulivõtme abil. Tutvustatakse erinevaid</p> <p style="text-align: center;"># b ♭</p> <p>alteratsioonimärke: diees, bemoll, bekarr</p> <p>Õpitakse lihtsamaid laule tähtnimetustega.</p> <p>Noodist laulmine. Lauldes järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Lauldakse noodist uusi laule astmenimedega (helistike määramine). Laulmisel arvestatakse õpitud noodimärkidega.</p> <p>Vorm. Teadvustatakse õpitavate laulude vorm ja kinnistatakse 1-, 2- ja 3-osalise lihtvormi. Jätkatakse kaanonite laulmist.</p>	
<p>Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, helistik, toonika, paralleelhelistik, diees, bemoll, bekarr, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algriim, lõppriim, regilaulu liigid, muusikal.</p>		
<p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Erinevad hääleharjutused ja häälemängud. ● Eakohaste ühislaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine. ● Laulmine ja improviseerimine õpitud astmemudelitel. ● Kaanonite laulmine. ● Helistike laulmine tähtnimetustega. ● 4. klassi ühislaulude kordamine. ● Osalemine koolikoori tegevuses. 		

Osaoskus: Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) süvendab varasemalt omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);
- 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades väikekandel või muul meloodiapillil, kasutades õpitud mänguvõtteid; rakendab pillimängus digivõimalusi;
- 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga;
- 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.

Soovituslik õppesisu

Musitseerimisel kasutatakse teadlikult õpitud rütme, rütmifiguure ja pause.

Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu.

Noodist mängimisel toetutakse absoluutsele noodisüsteemile.

Väikekandle mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid ning seostatakse neid absoluutse noodisüsteemiga.

Kehapill. Rakendatakse kehapilli *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades rütmipillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

Plaatpillid. Mängitakse oma koolis olevate plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Esitatakse plaatpillidel meloodiaid toetudes absoluutsele noodisüsteemile.

Väikekannel. Mängitakse väikekandel, kasutades õpitud mänguvõtteid.

Klaviatuur. Paigutatakse absoluutseid helikõrgusi (tähtnimetusi) klaviatuurile (klaver, erinevad rakendused) ja mängitakse õpitud helistikke ja lihtsamaid meloodiaid klaviatuuril.

Hindamine:

- Ostinatode mängimine (laulu saateks) kehapillil ja rütmi- ja plaatpillidel, väikekandel
- Muusikalise kirjaoskuse kasutamine pillimängus
- Osalemine muusikakooli pilliõppes või tunnivälistes tegevustes

Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. **Uued mõisted:** tempo, metronoom, meloodia, helistik, toonika, paralleelhelistik, diees, bemoll, bekarr, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul.

Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)

- Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel.
- Rütmi ja meloodia esitamine või improviseerimine plaatpillidel.
- Keha-, rütmi- ja plaatpillidel *ostinato*'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine.
- Kaanonite esitamine.
- Musitseerimine väikekandel, kasutades õpitud mänguvõtteid.
- Lihtsamate meloodiate esitamine klahvpillidel või erinevatel digitaalsetel rakendustel.

Osaoskus: Muusikaline liikumine		
<p>Õpitulemused Õpilane: 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; 2) väljendab liikumise kaudu Eesti rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning tantsib lihtsamaid tantsu; 3) rakendab liikumises muusikateadmisi.</p>	<p>Soovituslik õppesisu Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Tajutakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi (1-, 2-, 3-osaline lihtvorm). Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga. Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid. Ühistegevuses liigutakse paaris, ühiselt sõõris (ringjoonel), vooris ja viirus. Tantsitakse erinevaid rahvatantsu, kasutades nende põhisamme.</p>	<p>Hindamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osalemise aktiivsus liikumistegevustes • Muusika iseloomu väljendamine liikumise kaudu
<p>Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, folkloor, rahvatants, sõõrtantsud, voortantsud, polka, labajalavalss, reinlender.</p>		
<p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas. • Erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine. • Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine, milles väljendatakse muusikapala ülesehitust (vormi). • Eesti laulu- ja ringmängude mängimine. 		
Osaoskus: Muusikaline omalooming		
<p>Õpitulemused Õpilane: 1) julgeb loomeideedega katsetada; 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või</p>	<p>Soovituslik õppesisu Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Luuakse iseseisvalt rütmilis-meloodilisi improvisatsioone. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi.</p>	<p>Hindamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Julgus esitada omaloomingut üksi või rühmas

<p>rühmas; 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 4) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärse, laulusõnu jne); 5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.</p>	<p>Laulmine. Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste. Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinatosid</i> ning esitatakse neid üksi või rühmas. Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Väikekandlil esitatakse omaloomingut, kasutades õpitud mänguvõtteid. Liikumine. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. Luuakse rütmimängudele uusi liigutusi. Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega.</p>	
<p>Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid. Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, helistik, toonika, paralleelhelistik, diees, bemoll, bekarr, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algriim, lõppriim, regilaulu liigid.</p>		
<p>Osaoskus: Muusika kuulamine</p>		
<p>Õpitulemused Õpilane: 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 2) tunneb eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite kohta teavet ning tutvustab seda kaaslastele; 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; 5) eristab kuuldeliselt erinevaid orkestriliike ja nende pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid); 6) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega;</p>	<p>Soovituslik õppesisu Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil. Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega. Otsitakse õpetaja suunamisel erinevatest infoallikatest autorite kohta teadmisi ning jagatakse neid klassikaaslastega. Tutvutakse valikuliselt erinevate heliloojatega, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega. Eesti rahvamuusika. Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldu. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt) ning kirjeldatakse neid. Tutvutakse rahvalaulu liikidega ja erinevate rahvatantsudega. Kuulatakse erinevaid pärimusmuusika töötlusi. Vokaal- ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat ning erinevaid esituskoosseise. Kuulatakse ja võrreldakse hääle- ja kooriliike. Tutvustatakse kodukoha ja Eesti erinevaid koore ja dirigente. Tutvustatakse erinevaid orkestriliike ja nende pillirühmi. Kontsert. Korratakse kontserdiküllastaja hea käitumise tavasid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult.</p>	<p>Hindamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Oskus kuulata ja iseloomustada muusikat eakohaste sõnadega, kasutades õpitud sõnavara ● Oskus kuuldeliselt eristada vokaal- ja instrumentaalmuusikat ● Oskus kuuldeliselt eristada kooriliike ● Oskus eristada rahvapille ● Oskus eristada uuemat ja vanemat rahvalaulu

7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust	Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.	
<p>Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.</p> <p>Uued mõisted: muusika väljendusvahendid, tempo, meloodia, rütm, tämber, metronoom, kulminatsioon, laulupidu, dirigent, kooriliigid, orkestriliigid, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algrütm, lõpprütm, regilaulu liigid.</p>		
<p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine. ● Muusikapala karakteri väljendamine kunstiteose kaudu. ● Valikuliselt erinevate heliloojate, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojate teoste kuulamine. ● Lihtsamate kuulamistestide läbiviimine (näiteks pilli-, häälerühmade ja rahvapillide eristamine, heliloojate loominguga seostamine autoriga jne). ● Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne). ● Esitlused/plakatid pillide, hääleliikide või autorite kohta. 		
<p>Lõiming:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Eesti keel - rahvalaulude ja lastelaulude päritolu ja sõnavara. Kõnerütmi kasutamine muusikas. ● Kirjandus - arenev lugemisoskus. Tutvumine luuletajate loominguga. Info leidmine ja referatiivsete tekstide koostamine ● Loodusõpetus - aastaegade vaheldumine, loodus ● Kunst - muusika väljendamine kunstitöös, helilooja seostamine ajastuga ● Matemaatika - rütmifiguuride kindel pikkus, terviku osadeks jaotamine (murrumõiste), heliastmete omavaheline kaugus ● Liikumisõpetus - muusika tunnetamine liikumise kaudu ● Ajalugu - pillid, heliloojad ● Inimeseõpetus - tervislik hääle tekitamine ● Geograafia - erinevad riigid 		
<p>Arendatavad digipädevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Info leidmine internetist ● Stuudiumi kasutamine, TERA ● Tutvutakse erinevate digitaalsete rakendustega 		